Costel BABOŞ

REZERVAŢIA

VISUL POPII

Popii Gâtlan i se mai spunea şi Hârdău’. De la ce i se trăgea numele, nu se mai ştie. Şi, poate că nici Popii nu i-ar fi păsat prea tare dacă porecla nu i-ar fi spus-o tocmai Şofron. Căci Popa Gâtlan, ştia toată lumea, îl ura pe Şofron; îl ura mai mult ca pe orice pe lume şi nu-i putea trece nicicum. Şi cum era să-i treacă -crucea mamii ei de viaţă! înjura Hârdău’ uneori şi, în ultima vreme, mai des, atunci când se afla în faţa paharului cu vin sau rachiu - căci Şofron îi bântuie visele noapte de noapte, nelăsându-l să se odihnească. Odată, părintele se scăpase să spună, era beat, că” aşa să mai tot moară câte unul prin sat”. Erau la pomana lui Simion, fi’ iertat. Toţi Măgurenii ştiau cât a iubit Şofron pe frate-său Simion, numai Părintele uitase fiindcă i se tulburase mintea din cauza vinului.

Cu degetele-i mari, noduroase şi cu privirea ascuţită şi tăioasă ca lama unei coase, s-a repezit Şofron la gâtul Părintelui Gâtlan. Abia a reuşit să-l scoată unul, a’ Tomii, după ce ochii i se bulbucaseră deja, iar limba îi ieşise afară de-o palmă.

L-ar fi omorât, fuseseră de părere cei ce văzuseră tărăşenia. I-ar fi sucit gâtul ca unui pui de găină - deşi, Părintele, era destul de corpolent - mai adăugaseră făcându-şi cruci şi scuipându-şi în sân de aşa grozăvie.

Nici părintele nu fusese mai puţin speriat, se albise tot la faţă iar aburii beţiei i se risipiseră deodată ca şi cum nimic nu băuse în toată seara aceea. Întâmplarea s-a întipărit multora în minte, dar cel mai tare Popii care, de atunci, o revede mereu. În ciuda faptului că, seara, înainte de a se băga în pat, înşiră tot soiul de rugăciuni enervând-o astfel şi pe biata Preuteasă.

- Într-o astfel de noapte, povesti diaculGheorghieş la bufet după cum îi era obiceiul, s-a trezit Hârdău’ năduşit tot şi cu părul răsculat pe creştet. „Da ce ai?” l-a întrebat Preuteasa gângăvind în somn. „Ce te tot suceşti încolo şi-ncoace ca un câine în legătoare?” „Taci, proasto”, a liniştit-o părintele revenindu-şi din sperietură. „Am avut coşmaruri.” Apoi, după ce s-a coborât din pat, a ieşit afară; unde, aerul, rece şi tare, i s-a strecurat pe şira spinării în sus făcându-l să tremure din toate mădularele. I-a fost

groază să mai fugă până-n capătul grădinii, aşa că şi-a făcut nevoile din pragul uşii. „Ei, arză-te-ar focul!" a suduit Hârdău' vântul pornit pe neaşteptate căci îi udă cămeşoiul şi preasfântu'-i obraz. S-a întors bătând din dinţi ca o toacă şi s-a aruncat în aşternut, călare pe preuteasă. Mai târziu, după ce-a adormit, în vis, i-a apărut iară Şofron.

ŞOFRON

Să tot fi avut trei ani Şofron, când şi-a făcut apariţia în Măgura, hurducat în spatele şubred al maică-si. Cu picioarele desculţe strângea gâtul osos al femeii înfipt ca un par în pieptul supt şi bolnav.

De cum au intrat în sat, câinii au început să chelălăie şi să latre a pustiu de parcă ar fi venit Necuratul şi nu doi creştini lăsaţi de Dumnezeu să se chinuie pe pământ.

Oamenii au ieşit speriaţi pe la porţi. Să vadă. Să întrebe. Să se dumirească. Ce-i? Cine-i? Vreun scaun scăpat din legătoare? Vreun strigoi, ucigă-l! Balaur? Ori ce dihanie sau fiară nemaivăzută? Dar nimic din toate acestea. Din capătul uliţei, a singurei uliţe a Măgurenilor, venea încet, ca o arătare, Şofron călărind pe umerii maică-si.

Văzând atâtea feţe străine, copilul şi-a încleştat cu şi mai multă disperare mâinile-i mici în parul slăbănoagei. Sfârşită de oboseală, de foame şi sete, femeia n-a mai apucat să ajungă până la fântâna din mijlocul uliţei, ci a îngenunchiat cu un picior, apoi cu amândouă şi, clătinându-se de vreo două ori din mijloc, a căzut într-o ultimă suflare. A căzut şi Şofron, rostogolindu-se pe pământul galben clisos, frământat de copitele vitelor.

ACHIM

N-a scăpat nimeni în sat fără un nume de batjocură. N-a scăpat nici Achim. Când şi-a înmormântat şi pe cea de-a treia nevastă, oamenii i-au spus „Groparul".

- Şi-a băgat tot neamul sub ţărână, n-a mai rămas decât el şi născutul, şuşotesc gurile în timp ce bulgării de pământ alunecă peste coşciug iar popa cel nou se roagă pentru iertarea păcatelor moartei.

După ce-a isprăvit cu toate câte trebuiesc la o îngropăciune Achim a dat fuga până în Buciumi după mătuşă-sa Saveta, un neam mai îndepărtat dinspre mamă, cu rugămintea să-i vadă de copil până o mai creşte. Saveta a

venit în grabă, bucuroasă că scapă de singurătatea cu care se urâse atâta amar de vreme, luându-şi cu ea toate bocârţele şi vânzându-şi casa unui chiabur.

- Numa’ că n-are s-o ducă prea mult, şi-au dat cu părerea gurile. Nici babornița şi nici copilul.

- Hârcă ne mai trebuia nouă în sat, nu le-avem destule pe-ale noastre. Acu’ o văd cum o să poftească la un scaun în biserică...

- Vorbiţi prostii de parcă n-aţi şti că cine stă lângă Achim e lovit de duhul morţii. Ăsta, ori s-a născut într-o zodie proastă ori l-au blestemat ursitoarele.

Vorbele erau frământate, apoi scuipate una alteia ca nişte gogoloaie de pâine. Nici gând, fălcile, să se oprească, măcinau întruna.

- Despre ce zodie rea pomeneşti, soro? Despre ce ursitoare? Nici nu te gândi la aşa ceva, aici alta e la mijloc. Vorba e că lui Dumnezeu nu-i plac păgânii. Nu mai ţii minte când şi-a luat Achim întâia nevastă, pe Anica lui Peliță; n-a strigat el în gura mare că are să umple şi casa şi şura de copii? Iar când părintele i-a urat că aşa să-l ajute Dumnezeu!, el i-a răspuns că ba! că el copiii singur are să-i facă, nu cere ajutor de la nimeni, bătu-l-ar Precista! Şi-atunci să nu se mânie? Doar ştii că Dumnezeu nu-i iartă pe cei ce se fălesc şi-i iau numele în râs.

- Drept’ ai, soră.

- Câte femei i-au murit? Trei. Câţi ciledi1? Cinci!

- Pune-o şi pe soru-sa, pe Mărioara...

- Na, vezi.

- Da, numa’ că la biserică vine totdeauna...

- Vine, că-i viclean. Soseşte primul şi iasă ultimul. Ţi-ai găsit tocma’ la el atâta credinţă.

Achim nu-şi apleca niciodată urechile le cele ce se vorbeau pe seama lui. El îşi vedea numai de grijile, gândurile şi frământările sale.

DOMNIŞORUL

Într-o zi, în sat a apărut un domnişor. Venea de la oraş şi îl interesa o femeie ce murise, în Măgura. Primise o înştiinţare şi venise să întocmească un proces verbal.

- Da, a murit o femeie aici. Nu se ştie de unde şi încotro mergea. Dar asta s-a întâmplat mai demult. A înmormântat-o Groparul în cimitirul satului. Treceţi pe la el că ştie mai multe. El a luat şi copilul.

Aşa s-a trezit Achim cu domnişorul în bătătură, cerându-i să-i povestească cum s-a întâmplat.

- Păi cum să se întâmple? a repetat Achim întrebarea, încruntând uşor din sprâncene şi cerând o ţigară. Eu tocmai mă-ntorceam de la târg din Bănişori, am fost de-am cumpărat mânjii ăştia care-i vezi aicea, că mi s-a urât să tot înjug boii când am de mers în cutare loc sau până într-altul. Or fi ei buni, boii, pentru arătură, dar la drum întins doi cai sunt nepreţuiţi. Şi-apoi, am spus că de-or creşte şi copiii ăştia mai mari...

- Mai pe scurt, vă rog frumos, l-a întrerupt domnişorul aranjându-şi mai bine ochelarii pe nas.

Umpluse, deja, o pagină cu nimicuri, fără să ajungă la subiect.

- Scurt, scurt şi cuprinzător, vă rog frumos..

- Să mă ierţi domnişorule, se scuză Achim după ce mai ceru o ţigară, dar eu nu ştiu pe scurt, cum zici, în schimb am să fiu cuprinzător.

- Nu mă interesează decât femeia şi copilul, vă rog frumos. Povestiţi numai despre femeie şi copil, îşi repetă rugămintea domnişorul ştergându-şi fruntea cu o batistă.

- Păi, cum am mai spus, continuă Achim pufăind gânditor, mă întorceam de la Bănişori, unde se ţinuse târg. Răzbisem cu carul pe uliţă şi mă tot întrebam: are să plouă sau nu are să plouă, când aproape la fântână, zăresc două mogâldeţe boţite de pământ. Da' huou! Brr! strig boilor şi-i lovesc cu coada de la bici, căci prinseseră mirosul de poiată şi nu-i mai puteam stăpâni, ca la dus, când se opreau şi singuri dacă nu le numărai bâtele pe spinare.Mă aplec asupra femeii şi dau să o ridic, ca pe omul bolnav, însă ea cade ţeapănă la loc. E moartă, zic, Dumnezeu s-a ierte. N-am avut un capăt de lumânare la mine că i-aş fi aprins-o la cap. O iau şi o pun peste fân în căruţă. Nu-i de la noi. N-o mai văzusem în sat. Copilul plângea şi se dădea de ceasul morţii, cu faţa în jos, unde căzuse. Îl ridic în braţe şi, cum îl ridic, tace parcă nici n-ar fi plâns până atunci. Ba mă şi cuprinde cu amândouă mâinile de gât şi mă strânge de mi-a dat şi-o lacrămă. Ce era să fac cu ei,

domnişorule? I-am dus acasă. Abia când eram gata să plec, am văzut oamenii ieşiţi pe la porţi. Tăceau toţi ca momâile, ca muţii. Pe femeie am îngropat-o creştineşte, cu popă, iar pe copil îl ţin la mine că e deodată cu Simion al meu.

- Tocmai în legătură cu copilul, îl scurtă domnişorul, continuând să-şi noteze ultimele cuvinte ale lui Achim, se pune întrebarea dacă doriţi să înfiaţi sau nu copilul.

- Cum să nu, domnişorule, sări Achim ca ars, Dumnezeu mi-e martor că n-aş mai da copilul în ruptul capului.

- Atunci e foarte bine. Am adus cu mine o cerere de înfiere, însă, mai întâi o întrebare, vă rog frumos. Sunteţi căsătorit?

- Văduv, se încruntă mai cu asprime Achim.

- Şi copilul cine o să-l crească?

- Cum cine? Eu!

- Nu e de ajuns...

- Mai e şi Saveta, minţi Achim prins la strâmtoare. Încă nu trecuse anul de când o înmormântase şi pe ea.

- Mama dumneavoastră?

- Da, minţi în continuare, nehotărât.

- Bine, aprobă domnişorul întinzând cererea. O semnaţi şi am terminat povestea.

Sesizându-i ezitarea, domnişorul deschise servieta cu care venise şi scoase de-acolo o tuşieră în care îl puse să-şi vopsească degetul arătător.

- Pe copil cum îl cheamă?

- Şofron.

- Să vă trăiască!

- Mulţam, se posomorî Achim amintindu-şi şi de ceilalţi feciori. Mai îmi dai o ţigară?

SIMION

Dar cel mai tare avea să se încrunte Achim la moartea feciorului său, Simion.Căci avea să se încrunte din toată fiinţa; din trup şi din suflet, din inimă, din sânge. Fiindcă avea să se încrunte pe toţi şi pe toate; pe sat şi pe oameni, pe biserică şi pe Dumnezeu; pe viaţa însăşi, ce-i aduse numai

nenorociri.

- Mai bine să nici nu fi trăit vreodată, îşi făcuse Achim obiceiul să-i spună lui Şofron în zilele ploioase şi reci la fel de mohorâte şi triste ca sufletul său. Mai bine să nici nu mă fi născut vreodată şi nici lumea să nu fi existat.

Se spune că de atunci, de la moartea lui Simion, s-a păgânit, cu adevărat, Achim, şi-a pierdut de tot încrederea în Dumnezeu.

Că de atunci a început să se izoleze în vârful său de deal - sau în Culme, cum e numit locul său de casă, de către săteni - şi când, rareori, mai era văzut coborând în sat, o făcea numai alături de Şofron, la care ţinea mai mult ca la lumina ochilor săi.

Se spune că de-atunci, de la moartea lui Simion, au început să se sălbăticească Achim şi cu Şofron, iar mai târziu, satul întreg; până au ajuns Măgurenii ce-au ajuns.

Vai de ei! - asta nu se mai ştie cine-a mai spus-o - căci de la moartea lui Simion li se trage. Măgurenilor.

PIATRĂ DE HOTAR

L-a îngropat pe Simion în locul în care l-a găsit sfârtecat, ori poate numai mâncat, dacă murise cumva dinainte. De lupi

- Odihnească-se-n pace! a oftat încruntat Achim, încleştându-şi mâinile pe crucea masivă din lemn de gorun.

Acolo era chiar hotarul dintre Măgura şi Lazuri.

CHIABURII

„ Chiaburi din toate satele, păziţi-vă!”

Hârtia a fost prinsă de uşa bisericii în timpul slujbei.

Chiaburii de peste tot sunt speriaţi de moarte. Se aude că vin comuniştii cu colectivizarea. Şi nu vin oricum. Aduc cu ei bâte şi ciomege. Celor care au, le iau pământurile şi vitele din bătătură, iar pe cei care n-au îi înscriu în colectiv.

Chiaburii sunt strânşi la un loc şi trimişi în Bărăgan.

PENTRU POMENIREA LUI SIMION ÎN VECII VECILOR

„Cu adevărat deşertăciune sunt toate, şi viaţa asta e umbră şi vis. Că în zadar se tulbură tot pământeanul; cum zice scriptura: când dobândim lumea, în groapă ne aşezăm, unde împreună sunt împăraţii şi săracii.”

Pe la ora prânzului, vremea s-a mai dezmorţit, crivăţul de miază-noapte, ce nu mai contenea de trei zile, s-a domolit şi el pe neaşteptate încât, după toate frigurile şi degerăturile îndurate în faţa gropii mortului, celor ce se întorceau de la înmormântare nu le venea să creadă.

Mai crunt suferise părintele Gâtlan care înghiţise frigul pe stomacul gol. Vorba cuvioşiei sale:"pregătit pentru luptă". Lupta aceasta fiind pomana, la care Gâtlanul ocupa locul cel mai bun de la masă, locul de lângă foc. Pomana avea să se ţină într-un cort pe care Achim îl înjghebase în prelungirea şurii. Nu-i vorbă, putea să-i ducă, pe părintele împreună cu diacul şi cu alţi oameni de frunte, în casă, dar a ţinut să-i pună laolaltă pentru a-i vedea dintr-o singură ochire pe toţi, cum beau şi cinstesc întru pomenirea feciorului său.

Se pregătise Achim cu mâncare şi băutură cât pentru o nuntă; că doar cu nuntă înmormântase el pe Simion, Dumnezeu să-l ierte! nu apucase să se însoare.

- Pomană ca aceasta nici că s-a mai pomenit, vorbeau cei mai bătrâni, ca să fie poftit tot satul la uspăţ.

Ba şi din satele învecinate începuseră să dea târcoale săracii şi ţiganii, simţind încă de departe mirosul bucatelor. Miros greu de îndurat pentru cei ce flămânzesc.

Aşa i-a prins pe cei mai vrednici Ajunul Crăciunului, fără să bată un clopot la biserică. De unde era să bată clopotele, când clopotarul şi crâsnicul se sprijineau de părintele Gâtlan; şi bine că se sprijineau, altfel ar fi căzut grămadă toţi trei şi ar fi deşelat pe diacul Gheorghieş, ce sforăia în spatele lor lângă foc.

Din când în când, părintele încerca să dea glas unui cântec bisericesc pe care nici el însă n-ar mai fi reuşit să-l înţeleagă, într-atât începuse să amestece limbile între ele.

- Zi, părinte, ceva să pricepem şi noi, fac pe supăraţii cei din apropierea sfinţiei sale, Dumnezeii lor de greci şi tătari!

- Da, da, ceva pentru pomenirea lui Simion în vecii vecilor.

- Amen, reuşeşte doar să îndruge părintele. Apoi, venindu-i o idee, se ridică în picioare împărtăşind-o şi celorlalţi. Da', cu aşa pomană, să mai tot

moară câte unul prin sat.

COLINDĂ I

(un grup de patru copii din Măgura)

„- Asta-i sară, mândră sară.
- Ieşi tu, gazdă, pân-afară
De-l vezi pe Domnul Hristos
Cum coboară de frumos,
Tot pe scară, lemn de ceară,
Tot arzând şi luminând,
Şi pământul strălucind,
Pe oameni înveselind,
Lumea toată mântuind,
Pe diavoli în iad gonind.
C-asta-i sară de Ajun,
De Ajun şi Moş Crăciun!
Noi umblăm şi colindăm
Şi pe Domnul lăudăm."

(I. Agârbiceanu - Strigoiul)

COLINDĂ II

(Stăncoaia)

Colindă, colindă,
Bagă calu'-n tindă
Şi dă-i fân să roadă
Şi pupă-l sub coadă!

STĂNCOAIA

Abia spre miezul nopţii a ajuns Stăncoaia la pomană. Crăcănată şi adusă de spate. Numai piele şi ciolane. Numai unghie şi păr. Venise după fii-său, Gavril, şi-l găsise beat, dormind sub masă.

- Să-l laşi acolo, lele, a rugat-o Şofron cu voce blândă, dar hotărâtă. Se simte mai bine decât la dumneata.

- Ba nu! s-a opus Stăncoaia, trăgând de Gavril să-l scoată de sub masă.

Gavril s-a trezit în cele din urmă, dar de ridicat nu voia să se ridice.

- Mi l-aţi momit în casa voastră! şi-a scuipat Stăncoaia vorbele, cu ură,

privindu-l ţintă pe Şofron.

Ar fi trebuit s-o lase-n pace, căci o ştiau de mult pe Stăncoaia; şi cu toate acestea, a' lui Gordun a turnat gaz peste foc.

- Iar i s-a urcat, nebunei, fetia la cap...

- Aşa să v-ajute Dumnezeu, spurcaţilor, cum n-am avut eu om, a răcnit Stăncoaia.

Ori de câte ori se făcea aluzie la faptul că ar fi rămas fată bătrână, îşi pierdea cumpătul, înnebunind de-a binelea. Blestemele ei cutremurau pereţii.

- Puroii şi buboaiele să vă mănânce, şi viermii nesătui! Să n-aveţi parte de odihnă nici sub pământ! Neamul şi viaţa să vi se stârpească! Sărăcia să vă pustiască, la toţi casele! Să n-aveţi ce pune pe masă, nici balega de la cal, nici căcărezele caprei!

Stăncoaia se măritase la 14 ani. Din cei ce fuseseră la cununia ei nu mai trăia nici unul, iar cei din ziua de azi ori nu ştiau, ori o făceau dinadins.Mirele îi fugise în prima dimineaţă după nuntă şi, de atunci, n-a mai ştiut nimeni de el. Nu era din satul lor, ci de undeva de pe malul Mureşului. Înainte, însă, de a pleca, apucase să-i răpească tinerei sale soţii fecioria, lăsând-o femeie pentru totdeauna. De aceea l-a şi aşteptat Stanca să se întoarcă înapoi.Cu asta a rămas ea, cu aşteptatul. În zorii zilei, când se deştepta, se ridica grabnic din aşternut sărind la geam. Privea în lungul uliţei până departe, în zare. Nici un semn? Nici un drumeţ cu pasul întins ce şi-a uitat, cumva, nevasta în cea mai fericită zi a sa? Nici un om călare pe un cal şarg, calul cu care fugise omul ei? Apoi, seara, după ce-şi termina treburile de peste zi, iară la geam. Nu se-arată nimic? O stea care cade, un fulger din senin? Un foc, o flacără nemaivăzută? Ghicitoarea, la care fusese să-i caute bărbatul, îi spusese că omul a' să i se întoarcă, doar că, mai înainte, va trebui să vadă o lumină neasemuită dinspre zarea din care, acesta urma să se arate.

Aşa îi trecuse viaţa, aşteptându-şi bărbatul. Aşa înnebunise, năzărindu-i-se tot timpul că vede semne şi aude veşti. Iar acum, devenise bătaia de joc a celor din sat. A celor ce nici născuţi nu erau când şi-a pierdut ea fetia. A plecat tunând şi fulgerând blesteme. Ajunsă la poarta ogrăzii,

şi-a mai întors odată capul înspre baracă.

- Câcaţi!

PETRUŢ

Pădurar la Măgura era unul Petruţ.

- Petruţ şi mai cum? fusese întrebat când au venit comuniştii la putere.

- Petruţ a' Florii...

- Nu te-am întrebat al cui eşti, ci cum te mai cheamă! se răstise la el un secretar propagandist de la comitetul raional, unde-l chemase.

- Petruţ Cionca.

- Aşa? mârâise activistul bănuitor. Şi-atunci, cum se face că eşti al Florii?

Preţ de câteva minute, Petruţ îl privise pe propagandist nedumerit. Răspunse, într-un târziu, scărpinându-se nervos, cu mâna dreaptă, prin buzunarul pantalonilor.

- Aşa a chemat-o pe mama.

La acest răspuns, secretarul cu propaganda izbucnise într-un râs prelung şi isteric, ceea ce-l nedumerise pe Petruţ şi mai tare.

În cele din urmă fusese poftit să şadă pe scaun, vocea celuilalt se mai potolise, nu mai era atât de răstită, în schimb, întrebările pe care i le pusese în continuare îl făcuse să transpire prin toate părţile. La un moment dat, nemairezistând interogatoriului, se ridicase în picioare, roşu ca racul.

- Eu, unul, domnule, protestase, n-am nici o avere şi nici n-am avut. Nu se poate spune că-s chiabur. Un bordei prăpădit şi-o grădiniţă mică în spate. Iar în politică nu m-am băgat niciodată. Că nu era de nasu' meu. N-am fost nici la ţărăniştii lui Maniu, nici cu legionarii lui Sima. Alţii or fost, dar eu nu.

- Stai jos, omule, nu te mai aprinde aşa. Şi nu te mai adresa cu „domnule"! Tovarăşul Nuţă mă numesc.Accentuase pe cuvântul „tovarăşul". S-a terminat cu domnii. Îi înlocuim pe toţi, chiar şi pe tine. Doar pentru asta te-am chemat, să-ţi vedem originea, crezul politic. Căci postul tău, prin intermediul departamentului silvic, e susţinut de guvern. Iar acum, noi suntem guvernul şi vrem să ştim cu ce fel de oameni lucrăm şi pe cine plătim de la buget.

Petruţ încremenise pe scaunul pe care se reaşezase.

La despărţire, tovarăşul Nuţă îi mai adăugase:

- S-ar putea să te mai chemăm o dată sau de două ori, dacă va mai fi nevoie. Să vii neîntârziat.

Reuşise şi Petruţ să mai îngaime câteva cuvinte.

- Dacă puneţi pe altcineva în locul meu o să ajung muritor de foame.

LUPII

În pădurea Măgurei nu sunt lupi. Aşa se ştie. Şi cel mai bine ştie Petruţ; de aceea el a fost şi cel mai mirat când a văzut fiara alunecând printre copaci, în apropierea casei sale. Lup să fie? Petruţ mai văzuse lupi, dar ăsta nu prea aducea cu ceea ce văzuse el. Altceva ce ar putea fi, s-a întrebat, nevenindu-i în minte nici o altă fiară cunoscută de el, auzită din bătrâni sau învăţată la şcoală, pe când era copil.

Primul gând i-a fost să dea fuga-n sat şi să anunţe oamenii, însă, după ce-a mai chibzuit, întorcând povestea pe toate feţele, a hotărât să mai aştepte câteva zile şi pe urmă să anunţe raionul. Cele câteva zile au trecut, dar el a tot amânat, până când, într-o noapte mai geroasă ca de obicei, lupii l-au sfâşiat pe feciorul lui Achim. Abia atunci a luat Petruţ o bucată de hârtie şi un capăt de creion.

„Domnule Secretar", a scris, apoi, amintindu-şi ceva, a şters „domnule" şi în loc a trecut „tovarăşule."

Îi plăceau cuvintele stilate, pompoase, şi le sublinia totdeauna în „Scânteia", la care se abonase de când îl făcuseră candidat de membru. Pentru ziar trebuia să coboare tocmai în Lazuri, 8 km dus şi-ntors, unde i-l lăsa şoferul de pe cursă. De-aceea, mai tot timpul ziarele erau vechi de câteva zile, iar uneori, când era prins în treburi, şi de două săptămâni.

Şi tocmai acum nu-i trecea prin cap nici o frază mai întortocheată, mai academică, nici un cuvânt mai elevat. Continuă scrisoarea înciudat:

„... în pădurea Măgurei au apărut lupi. Sunt dihănii grozave şi nu ştim de unde au venit, aşa dintr-o dată."

Apoi, Petruţ descrise dihăniile pe toată pagina hârtiei.

„Pe lângă toate acestea, au privire piezişă şi scormonitoare ce-ţi îngheaţă sângele-n vine, iar deasupra ochilor, lucru nemaivăzut, au sprâncene cu păr întocmai ca la oameni. Pe unul, Simion a' lui Achim (Corbea e nume de

familie), l-au mâncat cu haine cu tot. Ba i-au mâncat şi geamantanul care-i era din lemn. Achim zice să-i omorâm pe toţi câţi or fi existând, dar eu m-am gândit să nu o facem de capul nostru. Noi n-am avut până acum lupi în pădurea noastră şi nu ştim dacă avem dreptul să-i vânăm ori nu. De-aceea vă rugăm pe d-voastră să ne spuneţi ce să facem.

Petruţ Cionca, pădurar la Măgura”

„Adaog la cele ce-am spus că aceste dihănii au urechile lungi (mai lungi ca la măgari).

Petruţ Cionca, pădurar la Măgura”

POVESTE DE CLACĂ

-... am să v-o termin, se învoi moş Balmoş sugându-şi o măsea imaginară. Mare lucru nu mai e de spus, repetă, aşteptând tutun ca să-şi îndese în pipă. Ţăgară? Fie şi ţăgară, se amărî moş Balmoş.

Pufăi zgomotos de câteva ori din ea, apoi o aruncă scârbit strivind-o cu piciorul.

- Şi cum vă spuneam, continuă moş Balmoş, l-au lăsat pe Ion ăsta, a lui Chiper, bătut şi gol în mijlocul arăturii la al şaptelea hotar de Agleş.

- Şi?

- Şi mai ce?

- N-a murit?

- De murit n-a murit, hârâi bătrânul trimiţându-şi scuipatul în cenuşa rămasă de pe urma focului. A rămas, numai, cu o zminteală la cap.Câteodată, duminica, în timpul slujbei, se mai despoia de haine şi-o rupea la fugă pe uşă afară speriind femeile şi copiii.

- Câcat! ţâşni cuvântul din gura Stăncoaiei, apărută ca din senin acolo.

Privirile s-au întors spre ea, nedumerite.

- Ce vă holbaţi la mine ca viţeii? îi luă în primire Stăncoaia. Eu îl ştiu pe Balmoş de când era în scutece şi ţipa după ţâţa maică-si. Atunci a auzit povesta cu Ion a lui Chiper şi, de-atunci, altceva nu scoţi de la el. Dar am să vă spun eu o poveste. Una de care să visaţi urât la noapte şi să vă câcaţi pe voi. Am să v-o spun pe aia cu omul meu. Voi nu l-aţi cunoscut pe omul meu. Nici Balmoş, de se laudă cât îi el de bătrân, nu l-a cunoscut, abia de era în scutece pe-atunci. Moş Balmoş vru să intervină, dar Stăncoaia îl opri

repezindu-l:

- Taci, moşneagu' dracului, şi ascultă, ca să ştii ce înseamnă aia poveste. Şi ai de grijă, lumina aceea mare mi s-a arătat, iar ăsta-i semn că mi se va întoarce omul.

- Ce lumină, bombăni moş Balmoş, pufăind dintr-o ţigară pe care tocmai o ceruse.

- O lumină, iaca. Da' tu de unde să ştii dacă te culci împreună cu găinile şi te scoli odată cu porcii? Ai să-l vezi când are să vină. Că n-a mai fost ca omul meu, altul. A fost cel mai vestit hoţ de cai din tot Ardealul. Şi de dincolo de Ardeal. Ştiţi voi ce-i aia, hoţ de cai? De unde să ştiţi, păcatele, că azi nu mai ai de unde să furi nici o mârţoagă. Nu ştiţi! Că i-au tăiat pe toţi. Dar atunci, erau cai boiereşti. Şi ce spun eu boiereşti? Împărăteşti erau.

Stăncoaia îşi aranjă mai bine scaunul cu trei picioare pe care se aşezase, privind ţintă, cumva, prin peretele casei.

Cei din jur erau numai ochi şi urechi. Într-adevăr, Stăncoaia nu mai povestise, până acum, niciodată şi nimănui despre omul cu care susţinea că se nuntise. Iar dacă acesta fusese şi hoţ de cai, cu atât mai interesant.

Se aşternu tăcerea şi Stăncoaia îşi începu povestea, repezit, aşa cum îi era felul.

LUMINA

Toţi văzuseră lumina în afară de moş Balmoş care, cine ştie, poate avea dreptate Stăncoia. A apărut într-o vineri chiar după apusul soarelui. Mult timp, după acest eveniment, nu s-a mai vorbit despre altceva. O parte din sat a susţinut că a fost un foc.Cealaltă ţinea morţiş că nici pomeneală, era vorba de o stea de pe cer. Cei cu focul nu erau nici ei, toţi, de aceeaşi părere. Că ar fi vorba de un copac uscat ce-a ars repede şi cu nădejde. Nu copac, ce copac, a fost un arhanghel al Domnului, să vestească sfârşitul lumii prin pucioasă şi foc. Sau Sfântul Arhanghel Mihail să lupte cu necredincioşii. Nici cei cu steaua nu stăteau mai bine. Unii erau de părere că a căzut o stea, pur şi simplu, aşa cum se mai întâmplă să cadă; ceilalţi susţineau că n-a căzut, ci numai s-a apropiat, după care ar fi plecat, înapoi de unde venise.

- Hai că e prea de tot. Ce stea o mai fi şi aia?

- A văzut-o Dumitru a Tomii.

- Şi era chiar aşa în cinci colţuri?

- Nu Spunea Dumitru că era ca clopul lui de cap.

- Cum să fie ca clopul? a sărit Petrişor a Tambii. El păscuse caii, în seara aceea, în apropierea locului cu pricina. Era mare cât o claie de fân, dacă nu şi mai mare, a precizat el.

- Şi a căzut ori a plecat?

- A plecat. Că era cât pe-aci să se lovească de Doalmă. Pe urmă, o vreme n-am mai văzut-o, se lăsase în Râpacudraci.. Abia după un timp am văzut-o iară, ridicându-se la cer.

- Să meargă careva până la Râpacudraci, a fost de părere unul.

Dar cine, că râpa era blestemată şi câte nu s-au mai întâmplat cu cei care-au trecut pe-acolo.

RÂPACUDRACI

Irimie a numit-o Râpacudraci. Irimie era căprar. Într-o zi, s-a gândit să-şi ducă săltăreţele în râpă, unde se găsea viţă sălbatică din belşug. Când s-a întors în sat, nu mai avea nici o capră. A ridicat din umeri şi şi-a scuturat cuşma. Pe urmă a-nceput să-şi numere negii din palmă şi de pe dosul mâinilor. A mai ridicat o dată din umeri şi-a spus că i le-au mâncat dracii.

DRACII

- Ştiu, acum, ce fel de draci s-au aciuat în râpă, a spus Achim ascuţindu-şi securea. Da’ am să ţi-i mirui.

Şofron ascuţea pari de lemn. Îi usca şi-i călea la foc.

- Luaţi-mă cu voi, se tângui Gavril gudurându-se pe lângă Şofron. Vreau să văd şi eu cum arată dracii.

GAVRIL

Gavril nu şi-a cunoscut părinţii. Tatăl îi murise înainte de-a se naşte el, împuşcat de grănicerii lui Horthy, iar maică-sa l-a dat Stăncoaiei, de mic; în afară de el mai avea şapte guri de săturat, în casă, şi nu mai putuse răzbi cu toţi.

Stăncoaia, neobişnuită cu copiii, l-a mânat şi l-a adunat ca pe-o slugă şi chiar mai rău.Aşa s-a născut Gavril, mai tăntălău ca alţii, şi nu ştia nici să se supună ca să-i facă pe plac Stăncoaiei, nici să se împotrivească. A crescut cât muntele, de putea să tragă singur în ham la căruţă; şi el tot cu bâta era

mânat de la spate. Până când l-a scos, odată, Şofron, din mâinile babei şi l-a dus acasă să-i oblojească rănile. Din ziua aceea Gavril n-a mai vrut să plece de la Şofron. Vara şi până toamna târziu, dormea în ieslea vitelor, iar pe timpul iernii, îşi aşternea sub el un suman peticit şi se muta în târnaţ. Câteodată, prosteala îi tulbura într-atât mintea încât, atunci, umbla tot satul, de la o gospodărie la alta ori se înfunda în pădure şi nu se mai întorcea ziua întreagă, până când îl răzbea foamea.

Atât aştepta şi Stăncoaia, să-l vadă plecat din ograda lui Şofron, singurul loc unde n-avea curaj să-l caute pe Gavril. Îl căuta, scotocind tot satul, când îl ştia hălăduind, şi, dacă se nimerea să şi pună mâna pe el, îl croia cu un băţ pe spinare şi peste cap, ducându-l acasă unde-l încuia ca pe o pasăre în colivie.

- Ţine Şofron, împieliţatule! răcnea Stăncoaia plesnindu-l peste urechile mari, ca nişte plăcinte. Na Achim, putoareo! Că de-aia m-am chinuit să te cresc, ca pe-un taur de prăsilă, ca să fugi la străini, să se folosească străinii de tine după ce te-am îndopat cu de toate trăgându-mi mie de la gură.

- Nu da! se jeluia Gavril. Nu mai da, nu mai plec.

Spărgea ferestrele ori smulgea uşa cu tot cu toc şi fuga, iară, la Şofron.

- Dar pe unde, păcatele, ai mai umblat, întreba Achim, numărându-i vânătăile de faţă.

- M-a prins acuşi hârca, sughiţa Gavril căutând din ochi pe Şofron.

- Îi dus în peţit, la Oniţa, trebuie să sosească dintr-o clipită într-alta.

Stătea Gavril ca pe un jăratic până se întorcea Şofron acasă. Râdea inima-n el când îl vedea deschizând vraniţa de la drum.

SEMNE

Mult s-a mai rugat lui Dumnezeu Ilie Gândac (zis Chiaburu'), să-i dea şi lui un copil. Prost să fie, mai spunea câteodată - ajuns la disperare -, schilod să fie, numai al meu să fie. Să ştiu pentru cine-am muncit şi-am adunat atâta avere.

Douăzeci de ani a făcut temenele, danii şi slujbe la biserică, a împărţit bani săracilor şi-a dat de pomană cerşetorilor. A dat, a făcut şi-a aşteptat până şi-a pierdut orice speranţă. Şi abia după ce şi-a pierdut speranţa, s-a milostivit Domnul, slăvit fie-i numele, şi i-a dat-o pe Oniţa.

Ţi-e mai drag copilul venit la bătrâneţe. Aşa şi lui Ilie, dacă te opreai să-l asculţi, fată ca a lui nici nu mai era alta sub soare.

- Vin feciorii tocmai din Drăgan şi din Plopiş să mi-o peţească, de la Ungureni, din Oarba.

Dar cel mai des o peţea Şofron, şi cei mai mulţi ochi pentru el avea Oniţa. Ceilalţi nu erau decât coate-goale; ori prea scunzi, ori deşiraţi, ochioşi ori prea graşi.

La început, Ilie n-a spus nimic, ce să-i pese lui de cine-i plăcea fetii, însă, mai pe urmă, s-a mai răzgândit. De când cu moartea lui Simion zvonurile s-au înteţit.

- Nu bate vântul să nu mişte frunza! Ceva necurat e la mijloc.

- Poate s-a opus la început Ilie răspunzându-le în acelaşi fel.Ce le pasă măgarilor de unde beau oile apă?

Dar în suflet se strecurase, deja, îndoiala.

- De ce nu s-au mai dat lupii şi la alţii, de ce numai la Simion? Şi de ce nu i-a mai văzut nimeni de-atunci, parcă-ar fi intrat în pământ?

- Hm, a mormăit Ilie tulburându-se. Tu ce crezi, Doamne?

- Se spune că lui Achim şi feciorului său le-au crescut nişte cârlige la mâini şi la picioare. De-aceea umblă cu pălmile înfăşurate în obială.

- De ce ţi-ascunzi pălmile, Simioane? l-a întrebat Ilie, într-o zi, nemaistăpânindu-şi îngrijorarea.

- Lasă, bade Ilie, că acuşi o să ţi le ascunzi şi dumneata.

- Astea sunt semne, bade Ilie, sunt semne rele.

ONIŢA

Oniţa nu vedea nimic din toate acestea. Ea vedea numai flăcăul chipeş, înalt şi puternic, după care ar fi plecat şi în iad.

TOVARĂŞUL

Într-o zi, în sat şi-a făcut apariţia un tovarăş. Mai fusese odată, demult, şi-l cunoştea pe unul Achim Corbea. De aceea s-a şi dus tovarăşul, mai întâi, la Achim. Primise o sesizare despre un fenomen curios ce se manifestase, într-o seară, deasupra satului Măgura.

- Ce-a fost? Cum s-a întâmplat? Nu cumva e vorba de vreun proiectil ori grenadă uitată aici din timpul războiului? Nu s-au auzit bubuituri,

zgomote?

- N... nu s-au auzit, s-a codit Achim. Numai de văzut a văzut fiecare altceva. Nici nu ştii ce să crezi. Nu mai crezi nici ce-ai văzut cu ochii tăi. Un singur lucru e sigur, de când cu lumina aceea blestemată, în împrejurimi au apărut nişte lupi. Nişte lupi tare ciudaţi. Şi s-au mai petrcut şi altele.

Mâinile înmănuşate ale lui Achim au început să tremure la această amintire şi altceva n-a fost chip să se mai afle de la el.

Tovarăşul şi-a notat informaţiile într-un carneţel, a dat bineţe şi s-a dus să-l caute pe primar. Negăsindu-l, acesta fiind plecat cu treburi tocmai la Huedin, l-a întrebat pe Ion a' lui Chepeneag, care tăia lemne în curtea primăriei.

- De ce, tovarăşe a lui Chepeneag, pe o căldură ca asta, caniculară, purtaţi toţi cuşme ca-n miezul iernii?

L-a privit cel întrebat, l-a tot privit, neştiind dacă să-i răspundă sau nu. Nu-l mai văzuse prin sat şi nu-i venea la îndemână să stea la poveşti cu străinii.

- Ne-au crescut urechile ascuţite şi ţepoase, s-a hotărât până la urmă scoţându-şi cuşma brumărie de pe cap.

Tovarăşul i-a privit urechile, stupefiat şi scârbit, şi s-a grăbit să plece; părea că nu mai doreşte să afle nimic. L-a mai întrebat, totuşi, îngrozit poate şi curios.

- De ce nu mergeţi să vă consulte un medic?

- Pentru atâta lucru? s-a mirat a lui Chepeneag oprindu-se din lucru. Nu face să cobori şi să urci drumul până-n Lazuri şi'napoi.

- N-aveţi medic în sat?

- În sat n-avem nimic, aparţinem de Lazuri. N-avem nici dispensar medical, nici şcoală, nici cămin, cum au alţii. N-avem decât şandramaua asta de primărie cu primarul ei, mai mult plecat.

- Dar cu colectivizarea cum staţi? a continuat tovarăşul, din ce în ce mai uluit.

- N-avem. Suntem un sat mic şi cocoţat pe povârnişuri, pământul e sărac, nu prea e ce să colectivizezi pe aici.

- Dar cârciumă?

- Cârciumă da, avem. Că aşa-i spunem noi, cârciumă. Fiindcă ţuică cum fierbe Avram...şi vin cum dospeşte în butiile sale...Ne-am obişnuit să cumpărăm de la el, că părea mai bun şi ne adunam mai mulţi laolaltă. Şi de aia i-am spus cârciumă casei lui Avram.

- Da, da, a făcut, gânditor notându-şi totul pe carnetul său. O să se ia măsuri, tovarăşe a lui Chepeneag, te rog să-i transmiţi şi primarului când se va întoarce. Făcu un semn cu mâna pentru a întări cele spuse şi plecă precipitat lăsând în urmă praful şi fumul.

Frumos automobil mai avea şi tovarăşul ăsta. Mare şi negru, abia încăpea pe uliţa lor îngustă.

NELINIŞTI

De la o vreme se aud tot felul de vorbe. Iar vorbele sunt vorbe. Nu stau în loc. O dată pornite, trec de la o gură la alta, de la om la om, dintr-un sta în alt sat. După ce umblă cât umblă, vorbele se reântorc. Dar nu le mai recunoaşte nimeni, ele s-au schimbat, s-au transformat, încât, la întoarcere, par altele.

În Lazuri, de pildă, ori cu cine te-ai întâlni, te opreşte şi te întreabă:

- Ai auzit de Achim din Măgura?

- N-am auzit, ce e cu el?

- I-au murit toate neamurile. A avut cinci neveste, zece copii... şi pe toţi i-a-ngropat. Părinţi, fraţi, surori...tot. Nu i-a mai rămas decât Şofron. Se spune că nici ăsta nu mai are mult, fiindcă nu-i lucru curat. Pe frate-său, Simion, l-au mâncat lupii. De-atunci se întâmplă numai lucruri necurate în sat.

În Şăureni nu te mai aşteaptă nimeni să te întâlneşti, întâmplător. Aici, fiecare caută pe cineva cui să-i spună vestea.

- Ai auzit, lele?

- Nu. Ce?

- Despre Măgureni.

- Nu ştiu nimic.

- La noi toată lumea ştie. Se spune că le-au crescut copite. Şi păr. Pe burtă.

Curiozitatea te împinge, poate, mai departe şi ajungi în Bănişori.

Speriaţi, oamenii te vor întreba toţi o dată.

- E adevărat ce se spune despre Măgura?

- Ce? Doar n-au bombardat-o.

- Bine-ar fi. Dar nu-i asta. Am auzit că cine terce prin sat ia asupra lui un blestem groaznic. Acolo domneşte puterea Satanei. Noaptea, pe-ntuneric, ies dracii de prin râpi şi-i mănâncă pe bătrâni, pe copii şi tot ce mai întâlnesc în cale.

În sfârşit, te întorci în Măgura. Însă veştile au ajuns mai repede decât tine. Şi sunt mai alarmante decât în oricare altă parte. Căci, aici, în Măgura, nu se mai aventurează nimeni în afara satului.

- Dacă te prind cei din Lazuri, ori alţii, te întorc' napoi. Altfel, îţi zdrobesc fluierele picioarelor cu ciomegele.

Măgurenii sunt neliniştiţi.

ÎNŢELEGEREA

- Să laşi fata mea în pace, i-a spus Ilie feciorului lui Achim.

- Ba n-o las! a răspuns feciorul.

- Am să te lovesc cu securea în cap dacă te mai prind noaptea, intrând ca hoţul în ogradă la mine.

- Loveşte, bade Ilie, loveşte-mă. Dacă îi putea...

ILIE CHIABURUL

De când şi-a arătat duşmănia pe faţă, Ilie ocolea să mai dea ochii cu feciorul lui Achim. Când se nimerea să se întâlnească pe uliţă, Şofron îl sfredelea cu privirea de-i urca, lui Ilie, tot sângele-n obraji, învineţindu-l. Ceea ce lui Ilie nu i se întâmplase nici când fusese ameninţat cu deportarea şi confiscarea averii.

- Are căutătură de fiară.

- Aşa îl vezi tu, tată, îi reproşa Oniţa.

RĂSPUNS

Abia după doi ani de la plângerea sa la raion, i-a venit lui Petruţ răspunsul. I l-a adus unul, Ţucală, repartizat chiar atunci miliţian la Măgura. Până la raion s-a auzit că la ei se petrec lucruri în afara firii şi a legii. Oameniis-au încruntat. Ce să caute ăsta aici? Ce nu-şi vede de treburile sale? Pentru ei era un străin ce urma să-şi bage nasul în

intimităţile lor.

- Poartă pistol, ca şi Nicoară din Lazuri...

Petruţ desfăcu nerăbdător plicul şi citi. Iar ceea ce citi nu-i plăcu deloc. Află că scrisoarea sa ajunsese, după aproape doi ani, tocmai la Comisia Monumentelor Naturii. De unde-i venea şi răspunsul. Cercetă ştampila de pe timbru: Bucureşti. Apoi află că cei de la Comisie erau interesaţi de animalele descrise de el „cu toate că”, îi atrăgeau aceştia atenţia, „organisme descrise de d-voastră nu aparţin nici unei specii cunoscute din fauna ţării noastre sau din afară. Se pare că unele amănunte sunt mult exagerate, datorită unui posibil concurs de împrejurări...”

- Va să zică, am „exagerat”! Cum vine asta, se supără Petruţ. Doar nu eram beat. Încă nici nu le-am scris cum arătau în toată grozăvia lor.

„Cu toate acestea”, află în continuare, „vom trimite doi din experţii noştrii la faţa locului, de care, vă rugăm să vă ocupaţi personal”.

În final, mai află că Pădurea Măgurei figura de mai mult timp într-un plan de trecere a ei în rezervaţie naturală şi era avertizat să aibă grijă de „acele exemplare”, explicându-i-se că şi în cazul, mult mai plauzibil, al unor lupi obişnuiţi, vânarea lor era interzisă prin lege.

După ce termină de citit, rămase o vreme pironit locului, neştiind ce să facă. Până când adormi cu capul pe masă. Când se trezi, ca şi când îi venise o idee prin somn, îmbrăcă la repezeală sumanul, îşi puse cuşma şi ieşi repezit, îndreptându-se spre Culme, unde locuia Achim.

ÎNFRUNTARE

Petruţ se certa cu Achim în ograda celui din urmă. Achim omorâse patru din cei cinci lupi, câţi susţinea că au fost de toţi - şi Petruţ nu se îndoia de spusele sale, ştia cât umblase Achim, în ultima vreme, ziua şi noaptea, pe urmele lor. Acum se înfruntau pentru cel care încă nu fusese răpus.

- Pe ăsta lasă-l, l-a rugat Petruţ.

Achim însă n-o ştia decât pe-a lui.

- N-auzi că nu pot, m-am jurat pe mormântul lui Simion.

- Te-ai jurat...rău te-ai jurat. Şi rău faci că te opui legilor. Au să vină experţii şi n-au să mai găsească tezaurul.

- Nu spuneai că oricum voiau să facă rezervaţie? Cu lupi sau fără lupi?

- Am spus, se enervă Petruţ, dar acum vor s-o facă tocmai pentru asta. Mai gândeşte-te, Achime, mai chibzuieşte.

- M-am jurat, de câte ori să-ţi spun?

- Lupii nu sunt numai ai tăi ca să faci ce vrei tu. Sunt...sunt...

- Nu, se opuse Achim, sunt ai lui Simion. Toţi!

- Bine, încheie Petruţ, dar să ştii că, dacă te prind prin pădure, trag cu puşca. Am autorizaţie; şi n-am să-mi pun eu pielea-n băţ pentru un încăpăţânat ca tine.

Ieşi pe poartă, făcând semne de ameninţare.

- Noroc! strigă în urma lui Achim.

- Noroc o să-ţi trebuiască ţie, i-o întoarse Petruţ peste umăr. Începând cu ziua de astăzi, să te fereşti din calea mea!

- Dumnezeu să-mi ajute, că eu, cât pot, o să mă feresc.

POPA HÂRDĂU'

Nu-l chema Hârdău' pe popă, dar cine să-şi mai amintească de numele lui căci, pe faţă, îi spuneau părinte iar când vorbeau despre el, toţi pomeneau de Hârdău'.

Hârdău' ne-Hârdău', popa nu dusese niciodată grija zilei de mâine până acum.

- Acum parc-au înnebunit cu toţi, se văita părintele, mângâindu-şi pântecele umflat. Mă trezesc duminica, la slujbă, că-mi vin numai moşii şi babele surde, ca şi cum eu sunt pus aici să predic pentru pereţi şi icoane.

- De, părinte, s-a ticăloşit lumea, ştiu mai bine cărările cârciumei, căci sunt mai bătătorite.

Dar nu de venitul lor la biserică îi era popii, ci de altele. Vorba e că nu se mai făceau molitve şi slujbe pentru boală ori pentru alungarea strigoilor şi-a moroilor, nu mai cerea nimeni dezlegări de jurăminte; la spovedanie nu mai veneau nici copiii; tocmai la spovedanii, când putea şi popa să se aleagă cu vreo zburătoare ori vreo sticlă de ţuică, aşa ca pentru spălarea păcatelor. De morţi nu-şi mai aminteau. Chiar dacă o făceau, nu mai dădeau parastase şi pomeni, asta îl făcea pe părinte să-şi amintească de ulcelele cu vin alb ori sângeriu.

Unde sunt vremurile când de bobotează, se ghiftuia Hârdău' cu supe şi

sarmale cu smântână, cu găluşti şi cu fripturi prăjite pe jăratic. Şi câte altele. Acum nu-l mai pofteau la masă, umbla prin case cu maţele goale gata să leşine de foame la fiecare pas.

S-au zgârcit oamenii dintr-o dată? S-au păgânit?

Şi-apoi, Şofron le-a întrecut pe toate. După ce că a furat-o pe Oniţa, noaptea, din casă, şi-a lăsat pe tată-său, Ilie, într-o baltă de sânge, nici n-a venit la biserică să aranjeze pentru cununie. Au trecut numai pe la primar.

- Suntem legali, i-a aruncat-o în faţă Şofron.

Oho, dar a lăsat-o şi grea, bătu-l-ar Dumnezeu. Bine i-a făcut Ţucală, miliţianul, că l-a amendat; păcat că nu l-a băgat şi la închisoare, botosul dracului, să se înveţe minte.

Mai întâi, popa s-a bucurat când a aflat că Şofron a luat cu forţa pe Oniţa din mâinile lui Ilie. Se aştepta să vină rugător la el, pentru cununie. Să-şi ceară iertare pentru că îl luase de gât la pomana lui Simion, că l-ar fi iertat. Aşa însă, Hârdău' s-a înfuriat mai tare şi l-a pomenit în biserică, după predică, făcându-l sălbatic şi ucigaş.

Şofron n-a dat importanţă ocărilor popii, numai Măgurenii se temeau să nu iasă ceva din asta.

MĂGURENII

Nu mai ies Măgurenii, seara, pe uliţă la vorbă. Nu mai merg nici duminică la biserică şi nu mai ţin clăci şi hore. Dimineaţa, înhamă caii cu noaptea-n cap, furişându-se fiecare la pământurile sale. Geamurile şi le-au înfundat cu cârpe. Sărbătorile şi le petrec în casă. În cârciumă nu mai bea decât Avram. Când se întâlnesc noaptea pe drumuri, se iau la bătaie şi scot cuţitele.

Rău. Rău au ajuns Măgurenii.

ŢUCALĂ

Ţucală a intrat în Măgura băţos şi înţepat ca o cazma; cu pistolul atârnând de şold, îmbrăcat în uniformă nouă. Pantalonii îi erau călcaţi la dungă. Nasul nu i se mai vedea că era dat pe spate.

- Ei, am să fac ordine-aici, fire-aţi ai dracului de unguri!

- Ungur eşti tu cu neamul tău, i-a strigat Stăncoaia din ogradă. Ăsta-i sat de rumâni, câcatule, ori ai orbul găinii?

- Taci, ţaţo, că te arestez cu tot cu limba ta aia crestată.

- Ba s-o arestezi pe mumă-ta, tolomacule!

- N-auzi să taci? C-am să-ţi trag o amendă de te calicesc pe câte zile vei mai fi având de trăit.

L-a luat popa Hârdău' în găzduire până îi vor face oamenii postul de miliţie.Avea popa, în casă, o fată de măritat. Şi ar fi dat-o oricui numai să i-o fi cerut. Căci vorba lumii n-a cruţat-o nici pe ea. „De aşa ciumă se spăriu şi vrăbiile când iese afară, pe prispă." Se uita popa le ea şi se crucea cât de bine putea să-i semene odrasla unui cioroi ce-i pusese burlanele la acoperiş.

Primul act de ordine pe care l-a făcut Ţucală a fost să amendeze pe toată lumea, pentru agitare şi conturbare a liniştii publice. Numai că oamenii nu voiau să-şi plătească amenzile şi asta îl înfuria pe Ţucală miliţianul, căci îşi vedea ştirbită autoritatea. I-a menințat cu procuratura, i-a ameninţat cu bătaia şi cu pistolul. A trecut şi la sechestrări de bunuri în contul amenzilor. Aşa se face că lui Toader a lui Bouţ i-a sechestrat o iapă cu ochii umflaţi de ulcior şi părul mâncat de molii; şi i-a murit în timpul sechestrului. Toader i-a spus să-i ţină o sută de lei, amenda, şi să-i dea rest, pe iapă, nouă mii şi nouă sute.

- Ce-ai spus, hoţule? şi-a ieşit din fire Ţucală. Mă jefuieşti ca la drumul mare?

Parcă să-i facă înadins, de când a venit miliţianul în sat, oamenii se încăierau între ei mai tare ca oricând. Într-o seară, în timp ce se întorcea, puţin cam făcut, de la Avram, s-a pomenit cu un par în moalele capului.

A doua zi, dimineaţa, şi-a luat bonierul, pistolul şi s-a cărat din Măgura. Dar nu aşa precum venise. Ajuns lângă piatra de hotar, s-a întors, ameninţând cu pumnul.

- Am să mă întorc, fire-a-ţi ai dracului de sălbatici. Cu tancul am să vă dărâm bordeiele.

Apucaseră, însă, şi lui, să-i crească urechile mari, ascuţite şi cu vârfurile păroase. Din care pricină, în timp ce trecea puntea peste pârâul dulce, spre Lazuri, i-a căzut chipiul în vale şi dus a fost, fire-ar al dracului.

CĂTRE COMISIA MONUMENTELOR NATURII

„Tovarăşe Secretar, eu am aşteptat sosirea grabnică a experţilor pe care

mi i-aţi promis dar ei n-au ajuns şi acum e prea târziu să se mai facă ceva pentru monumenţi.

Astăzi l-am găsit şi pe ultimul ce mai rămăsese în viaţă, răpus într-o groapă, de nişte pari ascuţiţi la amândouă capete. Mâna lui Achim a fost şi nu l-am prins, că poate l-aş fi puşcat. Asta în legătură cu lupii.

Însă eu altceva doresc să vă aduc la cunoştinţă. Fapte mult mai grave, în legătură cu situaţia de la noi. Am cerut ajutor şi raionului, dar s-ar putea să spună că nu sunt normal şi vă scriu şi dumneavoastră fiindcă s-ar părea că există o legătură cu dihăniile ce vi le-am descris în scrisoarea mea anterioară.

În Măgura parcă au înnebunit cu toţii. În fiecare zi se bat şi se taie cu cuţitele şi cu ce mai apucă. Ieri, şi-a dat duhul unul, Grigore, l-au spintecat cu o coasă, iar alaltăieri, au necinstit-o pe fata popii.

Ne-au crescut gheare la degete iar părul ne-a căzut şi, în loc, ne-a cresut altul pe tot corpul şi de toate culorile. La câţiva le-au ieşit cozi, prin pantaloni afară ori pe sub fuste. Lui Achim şi feciorului său li s-au lungit boturile de câteva palme. Din sat nu mai putem ieşi căci ne omoară cei din vecini. Faceţi ceva cu noi că altfel ne prăpădim toţi.

Petruţ Cionca, pădurar la Măgura”

Un singur lucru îi scăpase lui Petruţ. În ce fel va proceda ca să ajungă la poşta din Lazuri pentru a-şi trimite scrisoarea.

IARNĂ

O iarnă fără seamăn de aspră şi geroasă se abătu, în anul acela, asupra Măgurenilor.

TEOFIL

Uşa se deschise şi Şofron intră, tropăind, împreună cu frigul ascuţit, ţinând în mâini căldarea cu apă caldă. De păr, de sprâncene, de mustaţă, îi atârnau ciucuri albi de gheaţă.

De cum intră, presimţi că se petrecuse ceea ce toată ziua aşteptase.

Numai de moşit nu m-am mai ocupat, gândi lăsând căldarea jos, lângă uşă, şi se apropie în vârful picioarelor ţinându-şi respiraţia. Ajuns lâgă patul lăuzei, privi între picioarele acesteia, unde, pe cearceaful năclăit de sânge, mişca o făptură mică şi negricioasă. Preţ de câteva secunde, stătu

încremenit fără ca, măcar, să clipească. Ceea ce pe femeie o sperie, crezând mai întâi, că s-ar putea să i se fi întâmplat ceva copilului.

- N-are nimic, încercă s-o liniştească Şofron, privind din nou la rodul femeii. Şi-al său. O să-l botezăm Teofil, după numele lui bunicu-tău, şopti apoi, ridicând puiul în braţe şi arătându-i-l Oniţei care-l privi năucă şi buimacă. Ei, dar ce-ai rămas aşa holbată, o întrebă, poate vrei să-l deochi?

Se întoarse cu spatele la femeie şi mângâie afectuos boţul de carne vie cu părul său lung şi bogat ce-i crescuse pe braţ până în podul palmei.

- O să-l botezăm Teofil! repetă şi începu să se plimbe încoace şi-ncolo, uitând de lăuză şi de căldarea cu apă caldă, uitând şi de Achim ce-l aştepta răbdător afară, cu securea înfiptă în tăietorul de lemne.

După care, brusc, îl apucă râsul acela în hohote. Sunete groase şi gâlgâite ce sparseră încăperea, răzbind în ogradă, căzând peste Măgură, furişându-se în fiecare casă până când umplură satul întreg, cutremurându-l.

Trecură chiar de Măgura până dincolo de sârmele ghimpate, în satele vecine, povestesc îngroziţi cei ce le-au auzit.